

Minnesanteckningar

2024-02-22

Pensionärs- och tillgänglighetsrådet

Bräcke
kommun

Datum: 2024-02-22

Pensionärs- och tillgänglighetsrådet

Plats och tid: Nämndrummet, förvaltningshuset Bräcke, klockan 09.00-12.00. Mötet ajournerades för paus klockan 10.10-10.30.

Deltagande Bo-Göran Danielsson (C), förtroendevald, ordförande
Sven-Gunnar Andersson, PRO Revsund
Elisabeth Andersson, PRO Bräcke
Carita Modén, PRO Bodsjö
Birgitta Franzon, SPF Seniorerna Gimådalen
Jonne Andersson, Hjärt-Lungsjukas förening Östra Jämtland
Göran Näslund, SPF Seniorerna Östjämtland
Inger Berggren-Lundqvist, PRO Bräcke
Ann-Katrin Stagervall-Bengtsson, PRO Kälarnebygden
Maria Näsvall, strokeföreningen Östjämtland
Marina Mellgren (M), förtroendevald
Lars Rindö (SD), förtroendevald
Lena Åkerlind (C), förtroendevald

Övriga deltagare: Madeleine Teland-, säkerhetssamordnare
Helen Boström, näringslivsutvecklare
Tove Österud, energi- och klimatrådgivare, energikontoret, Region Jämtland/Härjedalen
Marit Råbock, sekreterare

2024-03-15
Bo-Göran Danielsson, ordförande

Justerande		Utdragsbestyrkande
------------	--	--------------------

Innehåll	sid.
1. Öppnande av mötet	4
2. Fastställande av dagordningen	4
3. Föregående minnesanteckningar	4
4. Kommunens beredskapsarbete	4
5. Information från vård- och socialavdelningen	5
6. Information från vård- och organisationerna	7
7. Rapport från boenderåden	8
8. Gång- och cykelväg, Bräcke tätort	8
9. Energirådgivning	9
10. Övriga frågor	11

Justerande		Utdragsbestyrkande
------------	--	--------------------

Datum: 2024-02-22

Pensionärs- och tillgänglighetsrådet

1. Öppnande av mötet

Ordförande Bo-Göran Danielsson förklarar mötet öppnat och genomför upprop på medverkande. Tjänstgöring framgår av närvarolistan i protokollet.

2. Fastställande av dagordningen

Dagordningen fastställs enligt nytt förslag, med en extra punkt om energirådgivning.

3. Föregående minnesanteckningar

Ordföranden går igenom minnesanteckningarna från den 23 november 2023. Minnesanteckningarna läggs till handlingarna efter genomgången.

4. Kommunens beredskapsarbete

Madeleine Teland, säkerhetsamordnare, presenterar sig och berättar om kommunens beredskapsarbete.

Kommunen har många krav på sig enligt lag, både vid kris i fredstider och under höjd beredskap. Kommunen måste analysera och planera i förväg. Det är olika slags kriser man måste planera inför, berättar Madeleine. Exempelvis naturkatastrofer som översvämningar och stormar, samhällsstörningar som pandemier eller stora IT- attacker likaväl som risker och kriser som kan komma av större säkerhetspolitiska situationer, som Sveriges NATO- ansökan, förhöjd terrornivå och påverkanskampanjer.

Kommunen måste fungera under tider av samhällsstörning av olika former. Kommunen har därför tagit fram en lista på vad som kallas för samhällsviktiga verksamheter, vilket är prioriterat i tider av samhällsstörningar. De kan båda vara kommunens egna verksamheter och andra, ickekommunala verksamheter som ligger inom kommunens geografiska område. Där ingår exempelvis äldreomsorgen (särskilda boenden), men även vatten- och avlopp och livsmedelsbutiker för att nämna några.

Madeleine berättar sedan om hur man som privatperson kan tänka, och vad man behöver prioritera. Till att börja med, var källkritisk till den information du läser, framför allt på nätet. Kommunen lägger upp information som är väsentlig för dig som medborgare. Radio p4 är beredskapskanal, där lämnas aktuell information, så se till att ha en radio som fungerar utan el. Om det går att ringa är numret 113 13 för samhällsinformation. Broschyren "om krisen eller kriget kommer" gäller fortfarande, men den kommer att uppdateras och skickas ut på nytt. I den finns information om vad du behöver förbereda. Det är viktigt att säkerställa att du kan klara dig i sju dagar utan samhällets hjälp (för dig som kan). Genom att öka din egen hemberedskap så bidrar du till att samhället får mer kapacitet att hjälpa de som inte klarar sig helt själva, exempelvis äldre eller sjuka. Du som vanligtvis behöver stöd i vardagen har rätt att få den hjälpen även i en kris, men det kan se

Datum: 2024-02-22

Pensionärs- och tillgänglighetsrådet

annorlunda ut eller dröja. Karta över kommunens skyddsrum finns på MSB:s hemsida. Tanken är inte att det ska finnas skyddsrum för samtliga boenden i kommunen, och det går bra att använda exempelvis egen källare eller annat skyddat utrymme.

5. Information från vård- och socialavdelningen

Arbete kring hyror och avgifter

Bräcke har inte höjt hyror på särskilda boenden sedan 2015, och andra avgifter har inte ändrats sedan 2019. Avdelningen har fått i uppdrag att se över detta. De har gjort en omvärldsanalys i frågan och uppskattar att ett förslag om höjda hyror är att vänta under 2024.

Särskilda boendeplatser i Bräcke

Generellt sett är det fullt på kommunens särskilda boenden. Det är någon som väntar på plats och ett flertal som ansökt, men som ännu inte fått beslut.

Kommunstyrelsen har beslutat att ge möjlighet att öppna tre rum på Tallgläntan i Kälarne om behovet uppstår. Platsen/platserna kan användas för fast boende, korttids- eller växelvårdsplats. Vård- och socialutskottet har delegation på beslutet då de har sammanträde oftare än kommunstyrelsen och tillhör dess ansvarsområden.

Avdelningen har fått i uppdrag att göra ny utredning kring prognos framåt gällande behov av platser på särskilda boenden. Det är under arbete, men det inväntas information om befolkningsprognos innan det kan färdigställas.

Tidigare beslut om att tre avdelningar på kommunens särskilda boenden ska vikas för personer med kognitiv svikt och demensdiagnos har upphävts. Detta då lagen kräver att en individ blivit beviljad särskilt boende av kommunens biståndshandläggare har kommunen en tidsgräns på tre månader innan beslutet ska vara verkställt. Verksamheten är skyldig att erbjuda de platser på särskilt boende som finns tillgängliga. Tjänsteorganisationen ser det som svårt att förverkliga kommunfullmäktiges beslut med särskilda avdelningar till brukare med demensdiagnos och/eller kognitiv svikt, då det begränsar möjligheten att erbjuda platser efter rådande behov.

Ändring av äldrestrategin

En översyn av äldrestrategin kommer ses över under våren. Planen är att göra målen i strategin mer konkreta och mätbara. I arbetet ingår både tjänstepersoner och förtroendevalda, främst genom vård- och socialutskottet.

Ledsagarservice

En rådsledamot har efterfrågat information om ledsagarservice i kommunen. Ledsagarservice finns, det är ett biståndsbeslut som söks vid behov.

Datum: 2024-02-22

Pensionärs- och tillgänglighetsrådet

Ledsagarservice och avlösning i hemmet kan vara för enstaka tillfällen eller ett tillsvidarebeslut.

Beslutet avser enbart personer som bor i ordinärt boende eller i lägenhet på Gimsätra. Kriterier för bedömning av ledsagning med aktivitet är att det:

- ska medverka till att människor med bestående funktionshinder som behöver hjälp nu kan delta i samhällslivet på jämlika villkor och därmed bryta sin isolering
- kan minska beroendet av anhöriga
- den enskilde har behov av hjälp under tiden aktiviteten pågår
- den enskilde avgör själv vad han eller hon vill göra
- beviljas med maximalt fem timmar per tillfälle och högst fyra tillfällen per månad
- särskilda skäl, behov av ledsagning utöver fem timmar per tillfälle och högst fyra tillfällen per månad beviljas av vård- och socialutskottet

Volontärer

Frågan om att ha frivilliga volontärer som kan stötta upp vid vissa situationer har tagits upp i rådet tidigare. Avdelningen ser över hur andra kommuner gör i sammanhanget. Framför allt har det uppmärksammats att det behövs en samordnande funktion för arbetet, det har kommunen i dagsläget inte möjlighet att hantera. Både chef och ansvarig förtroendevald ser dock positivt på möjligheten att införa volontärarbete i Bräcke.

Övriga frågor från rådsledamöter

- Hur fungerar den palliativa vården? Finns det speciellt avsatt personal för saken?

Då det inte är någon tjänsteperson från vård- och socialavdelningen på plats under sammanträdet besvaras inte frågan direkt. Den tas med till nästkommande sammanträde då en företrädare för avdelningen förhoppningsvis kan delta och svara på frågor.

- Blev det högre bemanning på våra boenden efter nedläggningen av Furugränd?
Ja, det gick från nyckeltal 0,615 till 0,63. Nu har vi dessutom 0,7 på de platser som är avsedda för korttids och växel.
- Har hört att hemtjänsten inte fungerar så bra, bl.a. har en boendes matlådor frysts in o den boende har inte ens kunnat hantera mikron.

Svårt att besvara då det inte är en fråga. Finns det synpunkter på utförandet av hemtjänst är vår förhoppning att det lyfts hos enhetschef för det aktuella hemtjänstområdet. Generellt fungerar hemtjänsten bra. Det vi vet är att vissa hemtjänstområden har haft det tufft en tid utifrån att det ökat i antalet insatser de

Datum: 2024-02-22

Pensionärs- och tillgänglighetsrådet

ska utföra. Det har det åtgärdats, bl.a. med mer personal och upplevs nu fungera bättre.

6. Information från vård- och organisationerna

De organisationer som finns representerade i rådet informerar om det är något speciellt som de planerar och som sker utöver de vanliga aktiviteterna.

PRO Kälarnebygden

Representant berättar att Madeleine Teland har varit och pratat med dem om försvar och hemberedskap. Organisationen har haft julbord på hotell Östjämten och ett allmänt möte i januari då även kommunpolisen Maria Könberg) deltog. De har vattenjumpa en gång i veckan, balansträning och boule under sommaren. De har också genomfört en trerätters middag med vinprovning tillsammans med en sommelier. De planerar att ha en informationsträff om planering för "vit-arkivet", inför begravning, gå-fotboll, tipspromenad. Det planeras också för en resa till Norrland tulpaner i Sollefteå till sommaren. De har en gemensam lokal tillsammans med kyrkan, ABF, IOGT- NTO och kommunen där de har en hel del aktiviteter. I övrigt bra samarbete med ABF. De ska bjuda in boende från Tallgläntan att delta på sina aktiviteter.

PRO Bräcke

PRO Bräcke har haft julbord med underhållning. Månadsmöten med underhållning eller information. De vanliga aktiviteterna rullar på, bland annat bingo, gymnastik, sittyoga, pilkastning/dart, bokcirkel, högläsning, stickcafé och boule under sommaren. De har ett samarbete med ABF där det anordnas möten med underhållning eller informationer, där får alla som vill delta (inte bundet till organisationsmedlemmarna). De deltog även under spridningskonferensen, som handlade om ensamhet bland äldre i år. De rekommenderar föreställningen "byrålådan", det går bra att kontakta ABF för vidare information.

PRO Revsund

PRO Revsund har haft julgröt för sina medlemmar, och varit på östersundsrevyn. De planerar en resa till Norrlands tulpaner i Sollefteå, de har även bjudit in andra organisationer att delta. De ska ha café på Gellinergården på våffeldagen. Gymnastik, bad, boule till sommaren. De har också aktiviteter som linedance och en vävstugegrupp som håller till på hembygdsgården. De kommer att ha en information om familjerätt, Sven kommer själv att hålla i den. Möten fortgår som vanligt. De har haft en del problem med lämplig lokal, nu har de blivit erbjudna att vara gratis på bryggeriet i Revsund. Det finns fika att köpa på plats. Man kan även vara vid skid tunneln, där kostar det lite i hyra.

PRO Bodsjö

PRO Bodsjö har haft julbord. De har medlemsmöte varje månad, årsmöte är på

Datum: 2024-02-22

Pensionärs- och tillgänglighetsrådet

gång. De har aktiviteter som boule och balansträning genom ABF. De har haft en mobilkors, och ska ha en HLR- kurs. Det är fortsatt svårt med lokaler då Folkets Hus där de brukar hålla till är stort och dyrt att värma upp, därför är det ofta rätt kallt. Ibland är de i andra lokaler.

SPF Seniorerna Gimådalen

SPF Seniorerna Gimådalen har haft julbord. De har också haft en träff på Gellinergården i mitten av januari och nyligen årsmöte i Revsund. Före årsmötet bjöds det på lunch och Mats Hurtig underhöll. De har en del planer framöver våren, bland annat eventuellt en resa. En årsplan för medlemsmöten med olika engagemang är upprättad.

SPF Seniorerna Östjämtland

Har haft Julbord. De har färdigställt program för hela året, fram till nästa årsmöte. Organisationen har ett stort upptagningsområde, tidigare Kälarne kommunområde och hela Ragunda kommun. De planerar för en resa framöver. Representant ser positivt på att kunna låna lokaler från kyrka eller kommun till bättre pris än nuvarande lokal.

Strokeföreningen Östjämtland

Representanten var inte på plats under den här punkten.

Hjärt- och Lungsjukas förening Östra Jämtland

Årsmöte i februari. Det är många från Hammarstrand i föreningen, de har därför ofta sina möten där. Det blir en bit att åka för Kälarneborna till möten och andra evenemang. De ska ha en information med Ulf Näslund, i Hammarstrand. Alla är välkomna att komma och lyssna på det.

7. Rapport från boenderåden

Inget boenderåd sedan senaste sammanträdet. Vårens möten är under planering, vissa har planerat datum.

8. Gång- och cykelväg, Bräcke tätort

Helen Boström, näringslivsutvecklare, berättar om Trafikverkets planer för gång- och cykelvägen genom Bräcke. Trafikverket har varit i Bräcke vid flera tillfällen, första i april 2022, och hållit informations- och samrådsmöten. Det har också funnits möjlighet att lämna synpunkter, ärendet har varit ute på samrådsremiss till olika instanser. Kommunen har lämnat en hel del synpunkter på förslaget under samrådstiden, men nu är beslutet taget och en gång- och cykelvägen ska byggas. Helen menar att Trafikverket ändå varit rätt tillmötesgående för kommunens önskemål.

Anledningen till att den ska byggas är för att öka säkerheten för gående och cyklister, framför allt. Det kommer också att öka säkerheten för bilister då

Datum: 2024-02-22

Pensionärs- och tillgänglighetsrådet

parkeringarna vid sidan av vägen kan vara potentiella säkerhetsproblem, det körs ut utan att säkerställa bakomvarande trafik, ibland backas det in i en parkering och dörrar öppnas rakt ut i körbanan.

Helen visade förslag på bilder hur det kan komma att se ut. Det är inte helt färdigställt ännu, men förslag är att öka mängden buskar och träd i närheten av vägen, för att rama in byn. Det finns redan mycket sådant, så det är för att skapa en helhet genom hela Bräcke tätort. Växtligheten ska inte skapa problem för sikten för trafikanter, inte heller skapa problem för näringsidkare. Förslag är också att ha viss planering och belysning vid trottoarkanten, mot vägbanan. De tänker sig också att stänga några av utfarterna mot E14.

Pensionärs- och tillgänglighetsrådet menar att Trafikverket måste tänka på att inte ha för höga kanter, och platser där det enkelt går att ta sig upp och ner för rollatorer och rullstolar.

Det som försvinner till förmån för gång- och cykelbanan är parkeringarna. De är enkla att parkera vid och nära till flera butiker, caféer, frisörer och andra näringsidkare. Några alternativa parkeringsplatser för att ersätta dessa har inte bestämts ännu. Det finns några platser på motsatt sida vägen. Trafikverket menar att det är kommunens ansvar, men menar att de kan vara behjälpliga till med viss skyltning och uppmålning av parkeringsytorna.

Gång- och cykelvägen ska börja byggas under 2025. Trafikverket planerar att vara helt färdig med planen så snart det är möjligt, för att hinna börja budgetera och planera arbetet senast i höst.

9. Energirådgivning

Tove Österud, energi- och klimatrådgivare, energikontoret, Region Jämtland/Härjedalen.

Energi kontoret är i samverkan med region Jämtland/Härjedalen som ansvarar för arbetet och länets kommuner.

Tove berättar att energikontoret arbetar mot både privatpersoner, mindre företag och föreningar för att stötta med energieffektivisering och hur vi kan minska vår klimatpåverkan. Det är helt kostnadsfritt.

Vad kan man göra för att minska sin elkostnad?

- Håll koll på dina avtal

Elfakturan består av två delar, dels den fasta nätkostnaden som inte kan påverkas, dels elhandelskostnad. Elhandelskostnaden är baserad på användningen, och där kan både förbrukningen och elbolag och avtal väljas fritt. En hemsida att hålla koll på i sammanhanget är <https://elpriskollen.se>. Hemsidan är energimarknadsinspektionens arbete, en statlig myndighet, och har därmed inget

Justerande		Utdragsbestyrkande
------------	--	--------------------

Datum: 2024-02-22

Pensionärs- och tillgänglighetsrådet

eget vinstintresse utan finns enbart för att man själv ska kunna jämföra olika elavtal. Värt att tänka på är att om man väljer olika företag för nät (ofta finns det bara ett eller möjligtvis två företag att välja på) och för elhandel får man två olika fakturor.

- Håll koll på din elförbrukning.

I snitt ligger förbrukningen på ca 20 000 kwh/år för en villa. En lägenhet uppskattas snitt på 2000 - 5000 kwh/år, då ingår oftast inte uppvärmning (det brukar ingå i hyran). I snitt fördelas hushållsel på 50% för uppvärmning, 25% för varmvatten och 25% övrig elanvändning (frys, kyl, spis osv).

För att minska förbrukningen kan du som bor i villa kontrollera behovet av huvudsäkring. Kan den minskas ger det en lägre omkostnad.

Kontrollera tätningslistor på fönster och dörrar, det kan behöva göras omkring var 10e år.

Om du vill vädra under vintern, öppna stort under kort tid, så rummet och inredningen inte hinner kylas ner.

Fönsterbyte är kostsamt, men isolering av tak brukar betala sig relativt snabbt.

Uppvärmning är en stor del av kostnaden, se till att systemet är rätt inställt och att det är rätt temperatur inställt (en minskning av någon grad inomhus kan göra stor skillnad på uppvärmningskostnaderna).

Möblera så att värmen kan spridas fritt.

Om du har en luft/luftvärmepump - undvik autoläge. Då är maskinen optimerad för exakt temperatur, vilket gör att den kan köra AC och kall luft mellan varven. Se till att den är inställd på uppvärmning vintertid.

Eldrivna handdukstorkar/elgolvvärme tar mycket energi, stäng av när de inte används.

Torktumlare drar mycket el, hängtorka hellre för energieffektivitet när det funkar.

Elslingor i stuprör och uppvärmda uterum tar mycket el, och kanske kan anpassas och stängas av då det inte behövs användas.

För att minska kostnader för varmvatten, se till att ha snålspolande munstycken, det kan i sig spara upp till 40% av energianvändandet för uppvärmning.

Under sommaren är det bra att använda sig av markiser och solfilm på fönster för att slippa köra AC.

Det finns en hel del material att ta del av, bland annat broschyrerna *Spara energi hemma* och *Husguiden*.

Det finns vissa ekonomiska stöd att söka för att göra sitt hem mer energieffektivt. Bland annat finns bidrag för att konvertera från direktverkande el, ROT-avdrag för installation och grönt teknikavdrag för installation av solceller och liknande.

Datum: 2024-02-22

Pensionärs- och tillgänglighetsrådet

10. Övriga frågor

Några trafikfrågor, men då de vägarna inte är kommunens ansvar och Trafikverket är informerade om önskemålet föreslås att kontakt tas med Länsstyrelsen för vidare kontakt. Några av frågorna är besvarade av Trafikverket, gällande trottoar genom viadukten i Kälarne och minskad hastighet genom Kälarne, där de inte har några planer på förändringar i dagsläget.

Det var också frågor och kommentarer kring några återvinningscentralen i kommunen. Det är bolaget vatten & miljöresurs som ansvarar för dem nu. De besvarar frågorna via mail:

Det är inte aktuellt med kameraövervakning på våra återvinningsstationer med anledning av att det krävs tillstånd för det samt att det är väldigt kostsamt.

Vi har personal som ronderar samtliga återvinningsstationer i Bräcke varje vecka för att städa, hålla rent och snyggt runt våra återvinningsstationer. Tyvärr är det ett problem på alla återvinningsstationer att det finns dom som lämnar skräp på backen och mellan behållarna men vår personal gör så gott de kan.

Insamlingen av förpackningar på återvinningsstationerna blev vårt ansvar först vid årsskiftet och vi jobbar på att få till bra rutiner och rutter för att hålla efter.

Det har inte kommit till vår kännedom om att det har varit skräpig på den här återvinningsstationen tidigare men vi är tacksamma för er feedback och tar till oss det i vårt arbete med att hålla efter återvinningsstationerna.

Upprustning kring Kälarnesågen önskas. Nuläget är följande:

Steg ett är att ta beslut om uppstädning av synligt verksamhetsavfall, farligt avfall ovan mark, sådant som annars skulle kunna förvärra föroreningsituationen. Beslutet är på gång. Notera att annonsen i tidningen var något missvisande då man kan tro att det handlar om direkt marksanering/grävarbeten.

Steg två blir att fortsätta med kartläggning av markföroreningarna och för det krävs mer undersökningar så som Länsstyrelsen har föreslagit i sin ansvarsutredning för området. Kommunens bygg- och miljöförvaltning utreder enligt Naturvårdsverkets vägledning för inventering av förorenade områden (MIFO-processen). Idag oklart när ett sådant beslut kan komma.